

EUROJÄRJESTELMÄ
EUROSYSTEMET

Rahoitusvalvonnan evoluutiosta

Antti Kuusterä

Suomen Pankin rahamuseo

8.1.2009

Pankkien julkisen valvonnan kehitys 1800-luvun lopulta 2000-luvun alkuun

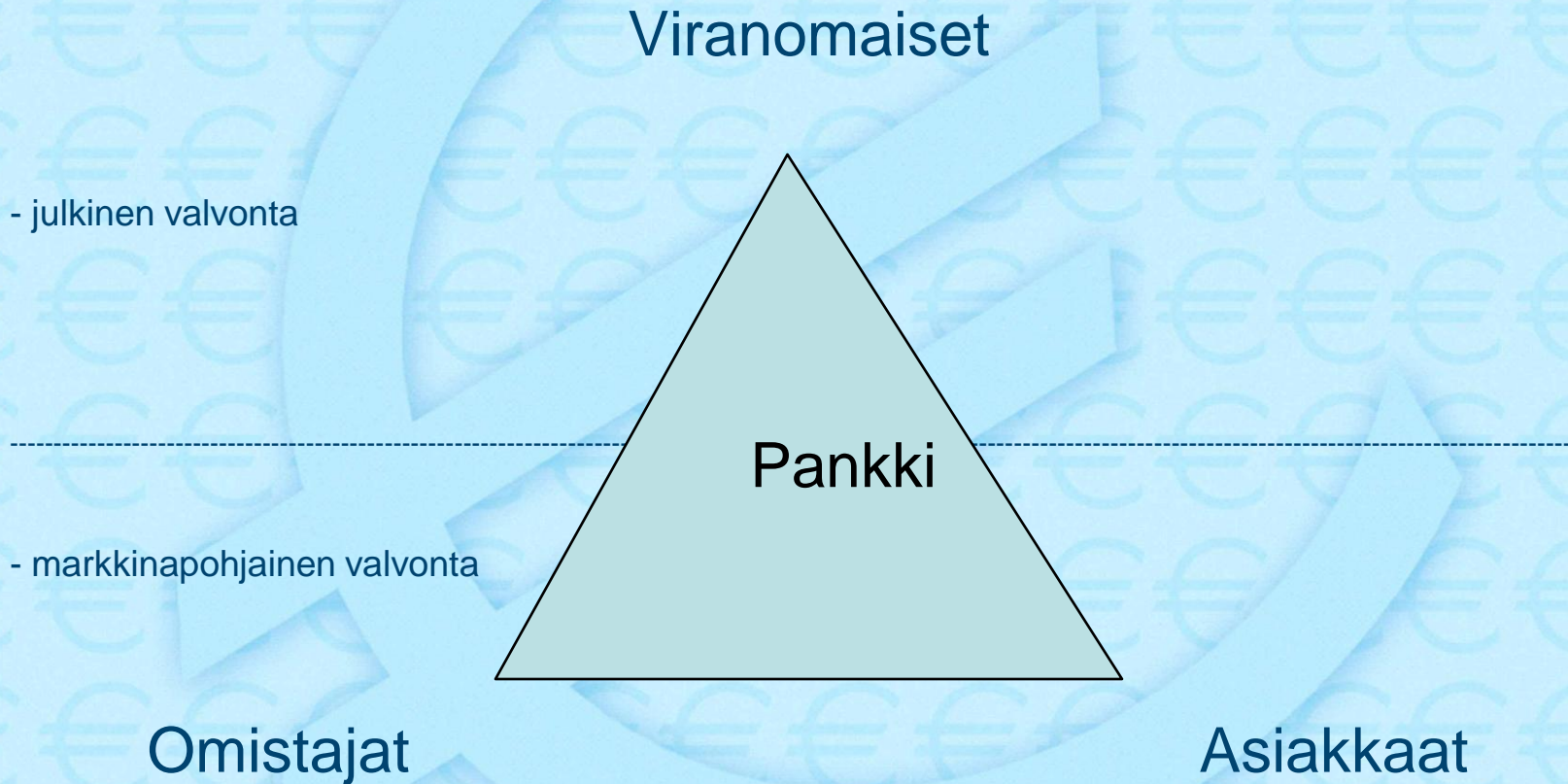
Ei pelkästään ajassa tapahtuva muutos- ja kehitysprosessi, vaan valvojan ja valvottavien kahdensuuntainen vuorovaikutusprosessi

Pankkilainsäädäntö sekä julkista valvontaa koskeva lainsäädäntö muodostivat pankkitoiminnan institutionaaliset puitteet

Näillä puitteilla suuri merkitys sille, millaiseksi pankkikulttuuri kehittyi

Pankkikulttuuria voidaan pitää evolutionaarisen kehityksen tuloksena

Ketkä vastaavat pankkivalvonnasta?

Pankkivalvonnan historian periodisointi

- I. Markkinapohjaisen valvonnan vuosikymmenet
- II. Julkisen valvonnan vakiinnuttamisen vuodet
- III. Tiukan säätelyn vuodet
- IV. Säätelyn purkamisen vuodet
- V. Globalisaation ja arvopaperistamisen vuodet

Markkinapohjaisen valvonnan vuosikymmenet - klassisen liberalismien vuodet

Pankkitoiminta = luottamus

Markkinapohjainen valvonta

- omistajat ja asiakkaat

Edellytykset

- avoin informaatio ja läpinäkyvyys
- selkeät pelisäännöt

Liberaali pankkilainsäädäntö

- minimitasoinen julkinen valvonta

Ekspliisiittinen kieltä saada julkista tukea

- vrt moral hazard

Julkisen valvonnan vakiinnuttamisen vuodet - sotien välinen kausi

Ensimmäiset säröt markkinapohjaisen valvonnan toimivuuteen

- Suomen Teollisuus ja Maanviljelyspankki Oy 1902
- Nykarleby Aktiebank 1913
- I-maailmansodan murros ja spekulatiivisten liikepankkien perustamisboomi – liikepankkien määrä kaksinkertaistui

Vilkas keskustelu julkisen pankkitarkastuksen tarpeesta 1914

- Paavo Korpisaari kontra Emil Schybergson

Eduskunta hyväksyi esityksen valtion pankkitarkastuksen käynnistämisestä

- Pankkitarkastusvirasto 1922

Lamavuodet ja pankkilainsäädännön uudistaminen

- liberalismin aika ohi

Tiukan säätelyn vuodet

- usko demokraattiseen suunnitteluun ja kontrolliin vahvimmillaan

Pankkitoiminta tiukan säätelyn kahleissa

- pankkitoiminnan riskit siirtyivät julkiselle vallalle

Vuoden 1969 pankkilakien kokonaisuudistuksen merkitys

- kaikki pankkiryhmät samalle viivalle

Tiukka säätely ja pankkitarkastuksen funktio

- toiminnan lainmukaisuuden valvonta
- pankkien talouden seuranta lähinnä Suomen Pankin vastuulla
- harmaan vyöhykkeen syntyminen

Uuden pankkikulttuurin hahmottuminen

Säätelyn purkamisen vuodet

- kohti markkinaliberalismia

Pankkitoiminnan säätelyn purkaminen 1980-1991

- tärkeimmät ratkaisut vuoteen 1987 mennessä

Vanha säätelyaikainen pankkilainsäädäntö voimassa

Pankkitarkastuksen auktoriteetti kyseenalaiseksi

- pankit itse parhaita valvojia

- tarkastuksen resurssien riittämättömyys

- uudet toimintamuodot ja lainsäädännön puutteet

Säätelyn aikana muodostunut pankkikulttuuri ristiriidassa
markkinaehtoisen toiminnan kanssa

Kyvyttömyys hallita riskejä

Globaalisaation ja arvopaperistamisen vuodet

- vapaiden pääomaliikkeiden ja kansallisen valvonnan välinen ristiriita

Tarve globaaliin pankkilainsäädäntöön

Kansainvälisen Järjestelypankin (BIS) suositukset 1980-luvulta

- vakavaraisuus suhteessa saamisiin ei sitoumuksiin
- riskikeskittymäsäännökset
- Basel sopimuksen mukainen riskit huomioiva vakavaraisuus

Hidas liikkeellelähtö Suomessa

Talletuspankkilaki 1991

Laki luottolaitostoiminnasta 1994

Pankkitarkastuksen aseman tarkistaminen

- Rahoitustarkastus korvaa Pankkitarkastusviraston 1993
- Valtiovarainministeriön alaisuudesta Suomen Pankin alaisuuteen

Pankkivalvonnan ja vakuutusvalvonnan yhdistäminen

- Finanssivalvonta aloitti toimintansa 2009

Mistä on perimmältään kysymys?

Lisääntyvä vapaus vaatii kasvanutta vastuuntunnetta pankeilta

Ovatko pankit tähän kypsiä vai joudutaanko puuttuva vastuu korvaamaan kiristyvällä valvonnalla!